

Управління культури і туризму обласної державної адміністрації

Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. А. П. Гайдара

Відділ розвитку дитячих бібліотек і маркетингу

Бібліотека і бібліотекар: погляд професіонала

підсумки обласного соціологічного дослідження

М. Кіровоград

2009

У жовтні 2009 року, відділом розвитку дитячих бібліотек і маркетингу ОДБ ім. А.П.Гайдара проведено I етап обласного соціологічного дослідження „**Бібліотека і бібліотекар: погляд професіонала**”.

Мета дослідження – вивчення думки бібліотекарів щодо визначення ролі бібліотеки для дітей у сучасному інформаційному суспільстві.

Базою дослідження була ОДБ ім. А.П. Гайдара, *об'єктом* – 28 бібліотечних працівників.

Очікувані результати: визначення пріоритетних завдань у роботі бібліотечного закладу та перспективи подальшого розвитку.

Анкетою передбачалось 6 запитань відкритого та закритого типу щодо поглядів працівників на функціонування закладу, їхніх літературних уподобань та підвищення кваліфікаційного рівня.

З розповсюджених 29 анкет, в опитуванні взяли участь 28 респондентів-жінок, бібліотечний стаж та освіту яких зазначено у Діаграмі 1.

На перше питання щодо задоволення роботою працівниками бібліотеки, 67,9 % респондентів відповіли ствердно; 32,1 % - „частково задоволені”. Діаграма 2.

Другим питання „З якою порою року у Вас асоціюється наша бібліотека?” передбачався не просто асоціативний ряд як такий, а відношення працівника до закладу чи колективу, робота якого постійно: оновлюється, що притаманне „весні”; процвітає – „літові”; стала, тобто не відбувається змін, вже все звершилось – „осені”; залишається без змін або ж не передбачає їх – „зимі”.

Так, по 8 респондентів поділили сезони „весна” і „літо”; 9 - асоціюють своє місце роботи з „осінню”; 2 – зазначили „зиму”. У одного працівника бібліотека не асоціюється з порами року. Розподіл у відсотках за Діаграмою 3.

Відповідаючи на третє питання 25 опитаних, що становить 89,3 %, впевнені, що користувачам дійсно подобається відвідувати нашу бібліотеку. Три працівники – це 10, 7% вважають, що відвідувачі вимушені бувати в ОДБ.

Завдяки відповідям на четверте питання, щодо книг вартих уваги, складено списки для дорослих і дітей „Я раджу Вам... ”. Діапазон названих творів – від класики до сучасних українських і зарубіжних. Загальна кількість книг 67: 33 – для дорослих і 34 – для дітей різних вікових груп. Дехто з респондентів зазначили не по одній книзі як пропонувалось, а по декілька, які дуже сподобались.

Популярними авторами серед дитячих письменників виявились: Олександр Дерманський (згадується тричі) та Ірен Роздобудько (відмічено двічі). Прізвище цієї авторки зазначалося аж 6 разів серед книг для дорослих, по двічі – Д. Браун, М. та С. Дяченко, С. Монтефіоре, Л. Уліцька.

Де бібліотекарі беруть книги для читання?

В основному, у фонді ОДБ ім. А.П.Гайдара, який завжди під рукою. Ним користуються 61,9 % респондентів для читання „дорослої літератури” і 85 % - „дитячої”.

Решта скористалась літературою купленою в магазині та взятою у знайомих, з домашніх бібліотек та рекомендованою журналом „Юная леди” (№ 1, 2009 рік), книгу взяли у фонді ОДБ ім. А.П.Гайдара.

Діаграму 4, 5.

За підсумками відповідей на п'яте питання визначилось 57 назв періодичних видань: для дорослої аудиторії – 32 назви (з них, 9 газет, решта – журнали); для дітей – 25 назв журналів. Діаграми 6, 7.

Відомо, що підвищення кваліфікації необхідно завжди для спеціаліста будь-якого рангу. Один з видів підвищення фаху – це самоосвіта, що може здійснюватись за допомогою, наприклад, ознайомлення з професійною періодикою. Так, з аналізу відповідей, на **останнє шосте питання** з'ясувалось, що усі респонденти знайомляться зі спеціальними журналами, що отримує ОДБ і назвали 9 видань. Діаграма 8.

Але дехто до фахових видань відніс і періодичну тематичну, зокрема, з питань мистецтва, природознавства тощо.

Слід наголосити, що фахові виданнями у 2009 році користувались усього 30 % працівників від опитаних. Інші, в силу своєї зайнятості, треба розуміти, лише чули про ті чи інші статті в спеціальній періодиці, не кажучи вже про журнали, безпосередньо.

Висновки.

* Можна констатувати, що відповіді працівників вказують на небайдуже відношення і зацікавленість до свого місця роботи і фахового рівня як спеціалістів. Про це засвідчили 57,2 % працівників, а це більшість, які вважають, що заклад має певні оновлення і розвиток. Це, без сумніву, позитив.

Але, можливо, є сенс замислитись над фактом, що ті, хто асоціює бібліотеку з осінньо-зимовими порами року, мають стаж роботи, як понад 30 років, так і: 14, 10, 6 та 2 роки.

* До позитиву можна віднести й те, що майже 90 % опитаних впевнені, що їхні обов'язки по відношенню до читачів мають хороший рівень, тобто, це - якісне обслуговування. Та, якщо подивитись по-іншому, то це може вилитись у такий вислів: „занадто впевнені та несхибні”. Тому, варто не забувати про постійний перегляд щодо оновлення якісних підходів в обслуговуванні відвідувачів бібліотеки.

* Виходячи з того, що більша половина респондентів задовольняється літературою фонду ОДБ, є вірогідність обмежень колег щодо інформаційного простору, як такого. У зв'язку з цим, важливо частіше звертатись до літературних оглядів і рекомендацій у пресі та Інтернеті.

* Привертають на себе увагу й такі аспекти. Література, яка ввійшла до списків „Я раджу Вам...” , у більшості – не нова, лише 12 % книг для дітей 2008 року видання, а для дорослих – й того менше – 8,8 %.

Кількість періодичних видань, зазначених у рейтингу, по відношенню до загальної кількості періодики, що отримує ОДБ, становить усього 35,6 %.

Закономірно, виникають питання.

А як же нові книги: не цікаві чи не доходять до користувача, а, можливо, користувачу й зовсім не відомо про надходження?

Чи відомо працівникам про понад 160 назв періодичних видань для користувачів?

Чому вказано таку малу кількість назв періодичних видань: забуті, не відомі, не цікаві?

Чи є потреба у передплаті такої кількості і саме таких назв періодичних видань?

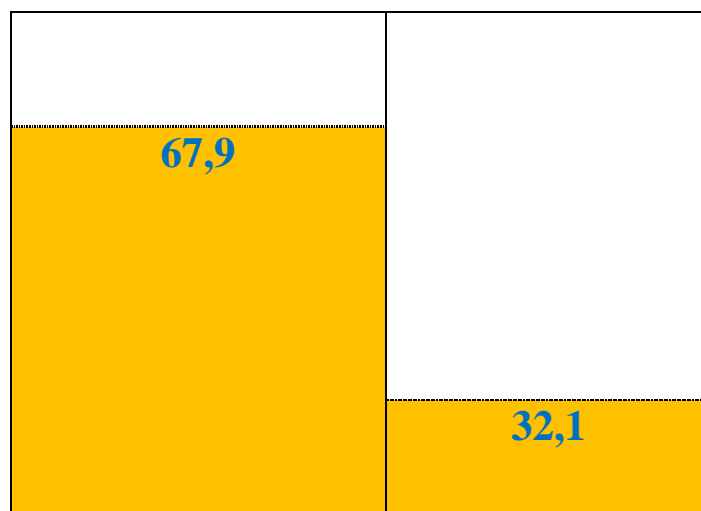
Орієнтовні відповіді можуть бути такі: широке і систематичне ознайомлення бібліотекарів з інформаційними новинками та постійний моніторинг періодичних видань серед читачів. Яким чином це має відбуватись – вирішувати працівникам.

* І на останок, ще про один важливий нюанс. Суть переглядів фахових видань, літературних новинок, проведення професійно-творчих занять полягає в тому, щоб, ті матеріали та інформація, які ми відкриваємо для себе, втілювались в повсякденне буття, як професійне, так, і просто, життєве за для змін на краще.

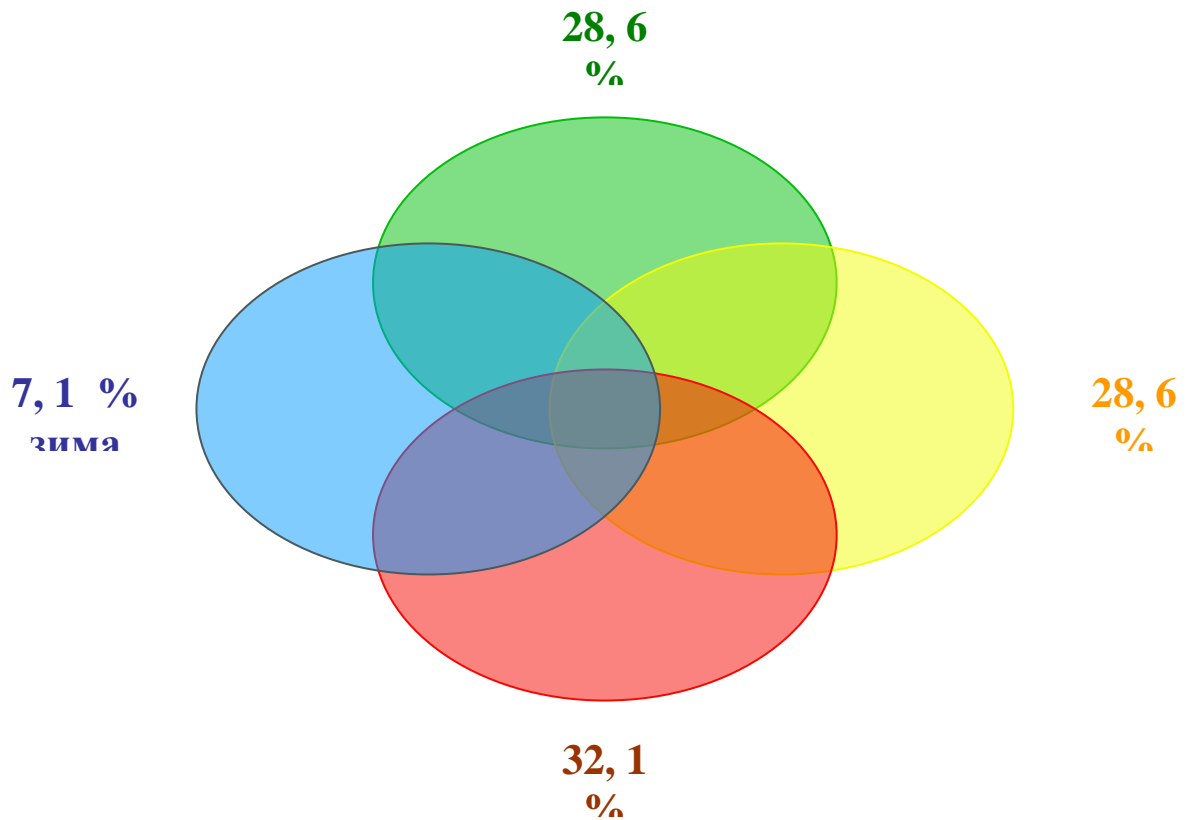
Діаграма 1 „Бібліотечний стаж та освіта”

стаж (роки)	особи	освіта	
		фахова	не фахова
2	1	вища 10 35,7 %	13 46,4 %
6	1	середня спеціальна 4 14,3 %	1 3,6 %
8-10	5		
13-14	4		
18-27	7		
28-29	4		
32-39	5		
55	1		
усього	28	14 50 %	14 50 %

Діаграма 2 «Задоволення роботою працівниками бібліотек»

Діаграма 3 „Асоціація закладу з порою року”

Діаграма 4 „Джерела читання книг”

Діаграма 5 „Джерела читання книг”

Діаграма 6 „Рейтинг періодики для дорослих”

32 назви періодичних видань для дорослої аудиторії	кількість відповідей
* VIVA	12
* Вокруг света	9
* Факты и комментарии	5
* VIVA Биография, Лиза, Отдохни	по 4
* Единственная, Звезды, Украина-центр	по 3
*Мини, Мир семьи, Народне слово, Пригоди, Сериал	по 2
* Бурда, Валеологія, Вечірня газета, Все для вчителя, Газета по-українськи, Дивослово, Дніпро, Женский журнал (ОУНБ ім. Д.Чижевського), Кіровоградська правда, Літературна Україна, Натали, Пані вчителька, Публичные люди, С тобой, Техника молодежи, Урядовий кур'єр, Художники України, Експрес	по 1
	усього 75

Діаграма 7 „Рейтинг періодики для дітей”

25 назв періодичних видань для дитячої аудиторії	кількість відповідей
* Країна знань, Професор Крейд, Класний журнал	по 4
* 12+, Джміль, Однокласник, Сто талантів, Ескиз, Юний художник	по 3
* Маруся, Пізнайко, Ухтышка, Юная леди, Юний путешественник	по 2
* Ангеляткова наука, Барвінок, Блик, Веселые идейки, Колосок, Мадемуазель, Отрок, Планета знань, Прекрасне мистецтво, Шкільний світ, Яблунька	по 1
	усього 41

Діаграма 8 „Рейтинг фахової”

9 фахових періодичних видань	кількість відповідей
* Библиотека	18
* Світ дитячих бібліотек	12
* Бібліотечна планета	10
* Шкільна бібліотека	9
* Бібліотечний форум України	6
* Бібліотечний вісник, Библиотечное дело, Новая библиотека, Читаем, учимся, играем	по 1
	усього 59

„Я раджу Вам...“:

список літератури для дітей від колег з коментарями і без

- 1. Александрова З. Пригоди жовтої валізки.** (Дуже цікава для дітей книга). *
- 2. Величайшие тайны мира.** Энциклопедия. (Цікаво розповідається про таємниці світу, гарно проілюстрована). *Взято у знайомих.*
- 3. Воронина Л. Таємниця пурпурової планети.** (Дуже цікаві книги. Саме дитинство найкраща пора у людини, тому, навіть, доросла людина залюбки читає дитячі книги). *
- 4. Гордиенко Г. Девичья обида слепа.** (Книга для підлітків про такі поняття як: перше кохання, дружба, вірність, щирість, взаємовідносини з батьками). *
- 5. Гусев В. Заначка старого графа.** (Сучасний детектив з участю юних сищиків). *
- 6. Гюго В. Собор Парижской богоматери.** (Дуже цікавий сюжет і драматичний кінець). *
- 7. Дерманський О. Король буків.** (Захоплюючий, фантастичний сюжет). (Цікава пригода буці Гаврикова та його друзів, що здолали лихого чаклуна і розгадали таємницю смарагдової книги). *
- 8. Дяченко М., Дяченко С. Ключ от королевства.** (Увлікательно, интересно, познавательно). (Вважаю цих письменників цікаво читати дітям). *
- 9. Ємець Дм. Мефодій Буслаєв.** (Книги цього автора легко читаються і захоплюють дітей своїми фантастичними задумками). *
- 10. Історія життя видатних дітей.** *З домашньої бібліотеки.*
- 11. Киосаки Р. Богатый папа, бедный папа.** (Головна причина того, що люди мають фінансові проблеми полягає в тому, що промарнували роки в школі; вони нічого не взяли про те, що таке гроші. Їх навчили лише працювати, але не заробляти). *
- 12. Колфер Й. Очень страшная миссис Мерфи.** (Для сімейного читання. Весело й неординарно про бібліотеку і бібліотекаря). *
- 13. Конечна О. Копійчані мандри.** (Книга корисна і цікава). *
- 14. Леванова Т. Сквозняки.** (Интересна, будоражит воображение, легко читается, учит фантазировать). *Рекомендация журнала „Юная леди“. – 2009. – № 1.– С. 18.* *

- 15. Матівос Ю. Вулиці рідного міста.** (У захваті! Зазвичай дуже цікаво дізнатися про життя людей та цілих країн в минулих століттях). *
- 16. Нестайко В. Тореадори з Васюківки.** *
- 17. Нестерина Е. Первое слово дороже второго.** (Книга для підлітків про такі поняття як: перше кохання, дружба, вірність, щирість, взаємовідносини з батьками). *
- 18. Нечуй-Левицький І. Старосвітські батюшки та матушки.** (Вдалий гумор). *
- 19. Образцов С. Всю жизнь я играю в куклы.** (Дуже цікава книга для дітей і дорослих. Про казковий світ лялькового театру). *
- 20. Портер Е. Поліанна.** *
- 21. Порудоминский В. Первая Третьяковка.** (Удивительный рассказ о русских художниках и их картинах). *
- 22. Роздобудько І. Про Моцарта... Паскаля** *З домашньої бібліотеки;* *
- 23. Роздобудько І. Пригоди на невідомому острові.** (Сучасна, цікава). *
- 24. Скляренко В. 100 знаменитых актеров.** (Багато цікавого з життя знаменитих акторів). *
- 25. Слабошпицький М. З голосу нашої Клію.** (Цікаво написано про видатних синів і доньок українського народу: філософи, письменники, гетьмани). *
- 26. Сокол А. Повчальні пригоди хлопчика Колі.** *
- 27. Стельмах Я. Голодний, злий і дуже небезпечний.** (Легка, красива казка, яку можна читати разом з дитиною). *
- 28. Терен В. Повістинка про Потворка.** (Повчальна сучасна урбофентезі для дітей і дорослих). *
- 29. Тюттяевы Ирина и Леонид. Зоки и Бада.** (Пособие для детей по воспитанию родителей). *
- 30. Це Я, а це ТИ.** (Про частинки тіла з чудовими потаємними віконцями, що відкриваються). *Куплена в магазині.*
- 31. Чубач Г. Веселі Хтосики.** *
- 32. Экхольм Я. Тутта Карлсон и Людовик XIV.** (Мені книга дуже подобається. Має повчальний зміст. Читання цієї книги є дуже корисним для розвитку дитини). *

33. Энциклопедии из серии „Зеркало цивилизации“. (Материал легко усваивается и запоминается. Читать легко взрослым и детям. Из этой серии: Индия. Китай. Рим. Греция. Египет. Киевская Русь). *

34. „Я познаю мир“. **Этикет. Обычаи. Быт.** (Интересные факты про обычаи, быт, культуру народов разных стран поданы в доступной форме, хорошо иллюстрированы). *

* *Книги ОДБ ім. А.П.Гайдара*

Я раджу Вам...” :

список літератури для дорослих від колег з коментарями і без

- 1. Акунин Б. Особые поручения.** (Захватывающий детектив). *
- 2. Александрова Н. Цветы фикуса.** (Невыдуманное чтение для женщин с элементами детектива). *
- 3. Альтен С. Завещание майя.** (Познавательная). *Куплена в магазині.*
- 4. Аксенов В. Московская сага.** (Сталинская эпоха с 1925 – 1953 год. Вместе со всей страной семья Градовых, потомственных врачей, проходит все круги ада). *З домашньої бібліотеки.*
- 5. Берто С. Эдит Пиаф.** *
- 6. Браун Д. Код да Винчи.** (Творы Брауна захватывают своими историко-библейскими сюжетами та мистичною манерою написання. Завжди інтрига тримається до кінця книги). *
- 7. Браун Д. Ключ Соломона.** (Мені подобаються книги цього автора: „Код да Винчи“, „Ангелы и демоны“). *Рекомендація.*
- 8. Бронте Ш. Джейн Эйр.** (Гарна книга. Цікавий сюжет). *
- 9. Брук Р. Скорость 2 м, от которой волосы встают дыбом.** (Мистецтво бачення майбутнього, самомотивації і як це використати). *Куплена в магазині.*
- 10. Ванденберг. Тайный заговор.** (Книги цікаві і одночасно пізнавальні. В них можна знайти також і дуже багато повчальних моментів). *З домашньої бібліотеки.*
- 11. Гончар О. Собор.** *
- 12. Дневник Марии Башкирцевой.** *

- 13. Донцова Д. Несекретные материалы.** (Взагалі дуже люблю читати книги цього автора. Всі книги дуже легко читаються, написані з гумором. Наводяться дуже цікаві, кумедні приклади з життя людей. Завжди цікавий сюжет книги). *
- 14. Егорова Т. Андрей Миронов и я.** *
- 15. Загребельний П.** *
- 16. Замаровський В. Сім чудес світу.** (Ця книга веде нас до витворів стародавнього мистецтва, слава про які живе й досі – до семи чудес світу). *
- 17. Ковелер ван Д. Запредельная жизнь.** (Незвичний підхід до нашого буденного життя та потойбічного світу. Думки автора та володіння словом, точніше, переклад з французької, - на вищому рівні! Просто відкриття письменника! Розповісти неможливо, треба читати, як зазначають в анотаціях про одного з найпопулярніших сучасних письменників, лауреата багатьох літературних премій). *ОЮБ ім. О. Бойченка.*
- 18. Костенко Л.** *
- 19. Маккалоу К. Прикосновение.** (Очень интересная, познавательная книга). *
- 20. Макнот Д. Будь-яка книга.** (Стиль - „romancero“, жанр - „любовний роман“. Головне в творах – це світло і позитивна енергетика, що пронизує читачів. Те, чого не вистачає багатьом. Мабуть, тому усі 20 романів відомої і найпопулярнішої сучасної американської письменниці, – бестселери. Твори виходять у серіях: „Уестморленди“, „Легенди“, „Романтичні“, „Сучасні“, „Романи і повісті“. Приємною несподіванкою є те, що майже усі головні герої зв'язані між собою родинними чи дружніми узами. Цікаво стежити за розвитком: подій у родинних кланах і дружніх стосунків протягом століть чи декількох років. Прочитайте хоча би одну з цих чудових казок! Вам сподобається!). *ОЮБ (є в ОУНБ, Інтернеті)*
- 21. Монтефиоре С. Сашенька.** (Историка по профессии, 10 лет проработавшего в архивах Москвы, Санкт-Петербурга, мне был интересен особый взгляд со стороны автора на события сталинской эпохи).
(Історія кохання, жорстокості та вірності. Зворушлива сімейна сага на передодні революції. Цікава та життєва книга, одна з кращих за останній час). *З домашньої бібліотеки.*
- 22. Пикуль В. Каторга.** (Історичний роман, дія якого відбувається під час російсько-японської війни. Книга дуже захоплююча і цікава). *
- 23. Роздобудько І. Гудзик.** (Ці книги залишили слід в душі і, коли прочитав, здається, що колись захочеться ще раз до них повернутися, перечитати). *

- 24. Роздобудько І. Дванадцять, або виховання жінки в умовах не придатних для життя.** (Тільки розпочала читати, не можу ще висловити думку, але потрібно дочитати, своєрідний сюжет і стиль написання). *Подарована*
- 25. Роздобудько І. Останній діамант Міледі.** (Мені подобається соковита українська мова, якою авторка викладає думки, почуття гумору). *З домашньої бібліотеки.*
- 26. Росней Т. Ключ Сары.** (Не залишить байдужою й черству людину). *
- 27. Сердюк О. В. Найцікавіші місця України.** (Гортаючи сторінки книги, наче подорожуємо знайомими та менш відомими місцями України). *
- 28. Скороход О. Всесвіт.** (Цікавий твір про правильність вибору свого шляху у Всесвіті. А якщо ти йдеш невірною дорогою, як своєчасно зупинитись, переосмислити все і почати знову. Доволі непогано, коли Хтось тобі в цьому допоможе зупинитися на цім шляху і вибрати своє). *З ОУНБ ім. Д.Чижевського (журнал „Дніпро”. – 2009. – № 1, 2).*
- 29. Стражний О. Український менталітет.** (Цікаві дослідження ментальності давніх греків, росіян, українців: від праслов'янських племен до сьогодення). *
- 30. Токарева В. Террор любовью.** (Лирическая, светлая, искренняя, классическая женская проза. Калейдоскоп женских судеб, очень разных и непростых). *
- 31. Улицкая Л. Казус Кукоцкого.** (Роман зворушує своєю інтелігентністю і чистотою російської мови. Автор завжди присутній поряд зі своїми героями). *
- 32. Шварц Д. Искусство мыслить масштабно.** (Практичні поради, за допомогою яких, можна досягти успіху в будь-якому полі діяльності). *З Інтернету.*
- 33. Щеглов Д.А. Хроники времен Фаины Раневской.** *

* Книги *ОДБ ім. А.П.Гайдара*

Відповідальна за випуск

Таїса Манжула
директор обласної бібліотеки
для дітей ім. А.П.Гайдара

**Упорядкування матеріалів,
складання діаграм,
списків літератури**

Лариса Босюк
провідний методист

Редакція матеріалу

Олена Ліпей
заступник директора
з наукової роботи